

**Goede Raad.....
is Goud waard!**

Resultaten V&VN VAR-enquête 2006

V&VN, Utrecht
Februari 2007

Voorwoord

Het komt de kwaliteit van de zorg ten goede als verpleegkundigen en verzorgenden meer invloed krijgen op het zorgbeleid. Dit is een van de speerpunten van V&VN (Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland). Of het nu de landelijke politiek, de regionale netwerken of de zorginstellingen zijn, op alle niveaus is het belangrijk dat zorgprofessionals invloed hebben op het beleid. Zij staan immers het dichtst bij de patiënt en weten als geen ander wat er op de werkvloer speelt.

Een Verpleegkundige- en/of Verzorgende Adviesraad (VAR) is het aangewezen platform om invloed uit te oefenen op het zorgbeleid van een instelling. Daarom stimuleert én ondersteunt V&VN het professionele functioneren van VAR's en tevens het oprichten van VAR's in zo veel mogelijk instellingen.

Voor u liggen de resultaten van de V&VN VAR-enquête 2006. Toen deze enquête werd verstuurd waren er 201 VAR's bekend bij V&VN. Momenteel zijn er 212 VAR's geregistreerd in de database van V&VN en het aantal VAR's blijft gestaag groeien. Daarnaast zal uit deze enquête duidelijk naar voren komen dat VAR's zelf aangeven dat ze daadwerkelijk invloed hebben op het zorgbeleid van hun organisatie. De groei van het aantal VAR's en het goed functioneren van de VAR's sterkt V&VN in de opvatting dat zij zich landelijk en regionaal moet blijven inzetten voor de VAR's.

V&VN vindt het belangrijk dat Raden van Bestuur inzien hoeveel waarde een VAR kan hebben voor de instelling, voor het verpleegkundig beleid en uiteindelijk voor de kwaliteit van de zorg. Deze invloed is niet altijd direct merkbaar na de installatie van een VAR. Het kan even duren voordat de meerwaarde zich laat zien en dat de inspanningen zich terugbetalen. Maar uiteindelijk zal blijken:

GOEDE RAAD is GOUD WAARD!

Rianne Altena
Nellie Kolk
VAR – adviseurs V&VN

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1 Respons en Verwerking	4
1.1 Respons	4
1.2 Verwerking	4
2 Resultaten	5
2.1 Faciliteiten	5
2.2 Overleg	7
2.3 Adviezen	9
2.4 Overige activiteiten	13
2.5 Functioneren van de VAR	14
2.6 Regionale activiteiten	16
2.7 Ondersteuning door V&VN	17
3 Samenvatting	20
3.1 Faciliteiten	20
3.2 Overleg	20
3.3 Adviezen	20
3.4 Overige activiteiten	20
3.5 Functioneren van de VAR	21
3.6 Regionale activiteiten	21
3.7 Ondersteuning door V&VN	21
4 Conclusies	22
4.1 Opmerkingen vooraf	22
4.2 Conclusies	22
Bijlage 1	25
Verdeling aantal VAR's in Nederland over de sectoren	

Inleiding

In het voorjaar van 2005 werd door de AVVV (vanaf augustus 2006: V&VN) voor het eerst een enquête gehouden over de behoefte aan en tevredenheid over de ondersteuning door de AVVV. Mede op basis van de resultaten van deze enquête werd het VAR-beleid voor 2006 geformuleerd.

In het voorjaar van 2006 werd opnieuw een enquête onder de VAR's gehouden. Het doel hiervan was om inzicht te krijgen in de kwaliteit van het functioneren van de VAR's binnen de eigen organisatie. In dit document worden de resultaten van deze VAR- enquête beschreven.

De resultaten van deze enquête bieden V&VN zicht op de problemen en knelpunten van VAR's en de wijze waarop V&VN kan bijdragen aan het ondersteunen daarvan. De resultaten van deze enquête zullen V&VN steunen bij het formuleren van het VAR –beleid voor 2007.

In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op de respons van deze enquête en zal een korte uitleg worden gegeven hoe de vragen zijn verwerkt. In hoofdstuk 2 worden de resultaten van de VAR- enquête beschreven. Hoofdstuk 3 is een samenvatting van deze resultaten en ten slotte wordt in hoofdstuk 4 een conclusie getrokken over het functioneren van VAR's en over de ondersteunende activiteiten voor VAR's vanuit V&VN.

1. Respons en Verwerking

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de respons van de enquête. Deze wordt ook weergegeven per sector (zie tabel 1). Vervolgens wordt een korte uitleg gegeven over de wijze waarop de vragen en antwoorden van deze enquête zijn verwerkt.

1.1 Respons

Op het moment van de enquête waren er 201 VAR's bekend bij V&VN (zie bijlage 1). Zij hebben allemaal een enquête ontvangen en daarvan zijn er 61 retour gestuurd. Dat komt neer op een respons van 30 %.

Tabel 1. Aantal VAR's die de enquête beantwoordden. Verdeling per sector:

SECTOR	AANTAL VAR's
Ziekenhuizen	35
Geestelijke Gezondheidszorg	14
Verstandelijk gehandicaptenzorg	2
Thuiszorg	4
Verpleeg/verzorgingshuizen	4
Thuiszorg & V&V	1
Revalidatiecentra	1

Lang niet alle VAR's beantwoordden alle vragen. Per vraag zal worden aangegeven door hoeveel VAR's antwoord is gegeven.

1.2 Verwerking

Om een duidelijk overzicht te krijgen en niet een opsomming van alle antwoorden, zijn bij een aantal vragen de antwoorden geclusterd. Een voorbeeld hiervan is vraag 5. Veel VAR's gaven aan dat ze overleg voeren met werkgroepen binnen de organisatie. Deze verschillende werkgroepen zijn geclusterd in de categorie "diverse werkgroepen".

Een aantal antwoorden die gegeven werden, vroegen direct of indirect om actie van de VAR-adviseurs of van regiocoördinatoren. Deze antwoorden zijn doorgegeven aan de betreffende mensen, waarna de gevraagde acties zijn ondernomen.

2. Resultaten

In dit hoofdstuk zullen de resultaten van de VAR- enquête 2006 worden beschreven. De vragen zijn geclusterd per onderwerp en zullen in verschillende paragrafen worden beschreven.

In paragraaf 2.1 zullen de resultaten met betrekking tot de faciliteiten van de VAR's worden beschreven, in paragraaf 2.2 de verschillende vormen van overleg, in paragraaf 2.3 de adviezen en de onderwerpen waarover advies is gegeven, in paragraaf 2.4 de overige activiteiten van de VAR's binnen de instellingen, paragraaf 2.5 gaat over het functioneren van de VAR's in de instellingen, paragraaf 2.6 behandelt de regionale activiteiten van de VAR's en tenslotte zal in paragraaf 2.7 de ondersteuning vanuit V&VN aan bod komen.

2.1 Faciliteiten

In deze paragraaf worden de resultaten beschreven van de vragen die betrekking hebben op de faciliteiten van de VAR's.

Vraag 1. Hoeveel uur per maand stelt de organisatie beschikbaar voor de VAR-leden?
(n=61)*

Tabel 2. Aantal uren beschikbaar voor de voorzitter van de VAR

UREN	AANTAL VAR's
0 uur	2
1- 4 uur	4
5 – 8 uur	18
9 –12 uur	2
13 – 16 uur	12
17 – 20 uur	7
21 – 25 uur	7
32 uur	5
Meer dan 32 uur	4

Tabel 3. Aantal uren beschikbaar voor de secretaris van de VAR

UREN	AANTAL VAR's
0 uur	1
1- 4 uur	9
5 – 8 uur	20
9 –12 uur	4
13 – 16 uur	9
17 – 20 uur	3
21 – 25 uur	2
32 uur	8
Meer dan 32 uur	5

Tabel 4. Aantal uren beschikbaar voor de leden van de VAR

UREN	AANTAL VAR's
0 uur	4
1- 4 uur	20
5 – 8 uur	19
9 –12 uur	5
13 – 16 uur	7
17 – 20 uur	1
21 – 25 uur	1
32 uur	1
Meer dan 32 uur	2

* 1 VAR geeft aan dat de uren voor de voorzitter, secretaris en de leden per jaar worden vastgesteld op basis van het jaarplan en de activiteiten.

Vraag 2. Wat is het jaarbudget van de VAR? (n = 49)*

Tabel 5. Jaarbudget van de VAR

BUDGET	AANTAL VAR's
1000 – 5000 €	7
6000 – 10.000 €	18
11.000 – 15.000 €	5
16.000 – 20.000 €	6
21.000 – 30.000 €	4
31.000 – 40.000 €	2
Meer dan 40.000 €	2

* 3 VAR's geven aan dat zij alle kosten kunnen declareren. 1 VAR zegt voldoende budget te hebben en 1 VAR geeft aan een wisselend budget te hebben.

Vraag 3. Welke andere randvoorwaarden zijn er voor de VAR gerealiseerd? (n = 58)
(diverse antwoorden mogelijk)

Tabel 6. Randvoorwaarden voor de VAR

RANDVOORWAARDE	AANTAL VAR's
Computergebruik	51
Eigen Ruimte	21
Secretariële ondersteuning (van buiten de VAR)	20
Management ondersteuning	2
Stafondersteuning	19
Archiefruimte	3

2.2 Overleg

In deze paragraaf worden de resultaten van de vragen beschreven die betrekking hebben op de overleggen van de VAR's met andere partijen of functionarissen. De resultaten zullen per vraag beschreven worden.

Vraag 4. Hoe vaak heeft de VAR overleg met de RvB? (n = 61)

Tabel 7. Aantal keer overleg van de VAR met de RvB per jaar

FREQUENTIE OVERLEG	AANTAL VAR's
0 keer	3
1 keer	3
2 keer	10
3 keer	1
4 keer	26
5 keer	2
6 keer	8
7 keer	-
8 keer	5
10 keer	1
Meer dan 10 keer	2

a) Wie neemt het initiatief voor dit overleg? (n = 58)

Tabel 8. Initiatiefnemers tot overleg tussen VAR en RvB

INITIATIEFNEMER	AANTAL VAR's
VAR	20
Beiden	34
RvB	4

Vraag 5. Met welke partijen of functionarissen heeft de VAR binnen de instelling (naast de RvB) overleg?(n = 59)*
(diverse antwoorden mogelijk)

Tabel 9. Partijen en functionarissen binnen de instelling waarmee VAR overleg heeft.

PARTIJEN EN FUNCTIONARISSEN	AANTAL VAR's
Afdeling Opleidingen	9
Diverse onderdelen directie	7
Afdeling Staf en/of Kwaliteit	8
Medische staf	12
Concernstaf	2
Management	25
OR	18
Cliëntenraad	15
MIP – commissie	1
Raad van Toezicht	4
Diverse werkgroepen	2
Wetenschappelijke Adviesraad e.d.	2
Alle sleutelfiguren in de instelling	2
Wisselend	5
Paramedische Staf	1
BIG - commissie	2
Vakgroepen	3
Leerlingenraad	2

* 8 VAR's geven bij deze vraag aan dat de overlegpartijen wisselen per jaar en/of per onderwerp. Zij overleggen met de partijen waarmee dat op een bepaald moment noodzakelijk is.

Veel VAR's geven onder deze vraag aan dat zij met afdelingen, afdelingsvertegenwoordiging of de achterban overleggen. Dit onderwerp komt in vraag 12 terug en daarom zijn deze antwoorden in vraag 5 niet beschreven.

2.3 Adviezen

In deze paragraaf worden de resultaten beschreven van de vragen die betrekking hebben op de adviezen die de VAR's hebben gegeven. De resultaten zullen per vraag beschreven worden.

Vraag 6. Hoeveel adviezen heeft de VAR in 2005 gegeven?

Tabel 10. Aantal gevraagde adviezen ($n = 56$)

GEVRAAGDE ADVIEZEN	AANTAL VAR's
1 - 3	34
4 - 6	11
7 - 10	4
Meer dan 10	2
0	5

Tabel 11. Aantal ongevraagde adviezen ($n = 40$)^{*}

ONGEVRAAGDE ADVIEZEN	AANTAL VAR's
1 - 3	27
4 - 6	5
7 - 10	2
Meer dan 10	-
0	6

^{*} Een groot aantal VAR's hebben geen antwoord gegeven op de vraag over het aantal ongevraagde adviezen wat zij hebben gegeven. Wellicht hebben zij bedoeld dat zij die niet gegeven hebben. Het was namelijk een vraag waarbij in de vragenlijst geen antwoordcategorieën zijn aangegeven.

De meeste VAR's die invulden dat zij 0 (gevraagde of ongevraagde) adviezen hadden gegeven lieten weten dat zij pas gestart waren.

Vraag 7. Hanteert de VAR een bepaalde methode voor het geven van adviezen?

Zo ja welke? (n = 56)*

Tabel 12. Methodes voor het geven van adviezen

METHODE	AANTAL VAR's
Geen	9
Methode uit Handboek VAR's	13
Methode van Projectmatig werken	3
Eigen Methode	9
Wisselend (afhankelijk van het advies)	3

Verder worden er uiteenlopende antwoorden gegeven zoals bijvoorbeeld:

Van ongevraagd advies (of signaal) naar gevraagd advies - alleen gevraagd advies - met de beslisboom (om te bepalen of het onderwerp al dan niet bij de VAR hoort) - hoor en wederhoor - eerst mondeling, dan schriftelijk.

Vraag 8. Hoeveel adviezen zijn er overgenomen door de opdrachtgever?(n = 53)

Tabel 13. Aantal adviezen dat is overgenomen door opdrachtgever

AANTAL OVERGENOMEN ADVIEZEN	AANTAL VAR's
0	2
1 - 3	14
4 - 6	-
7 - 10	1
De helft	2
De meeste	2
Alle	26

Vraag 9. Welke adviesonderwerpen zijn er in 2005 gepasseerd bij de VAR? (n = 52)
(diverse antwoorden mogelijk)

Tabel 14. Adviesonderwerpen in 2005

ADVIESONDERWERP	AANTAL VAR's
Functiedifferentiatie	14
Voorbehouden handelingen	6
Verpleegkundig onderwijs	7
EBP	5
Reorganisatie	3
kwaliteit	6
Visie op zorg	3
(medicatie-) veiligheid	5
Complementaire zorg	4

De volgende onderwerpen werden 1 of 2 keer genoemd:

Visitatie - overdracht - verzorging overledene - zorgdossier - coördinatie - short stay afdeling - palliatieve sedatie - positie vpk binnen behandelprogramma - minimaal noodzakelijke zorg strategisch beleid - protocollen - jaarplan - auto's op het terrein - separatiebeleid - zorgprogramma's - I.V.V.P¹ - transculturele zorg - M.I.P² - complexiteitsscorelijsten - rol vz/vpk bij euthanasie - rol vpk niveau 5 - jobrotation - competentie management/ portfolio.

---

¹ Inhoud Vastlegging Verpleegkundig/ Verzorgend Proces en is gericht op de Thuiszorg. Dit IVVP is sinds de jaren '70 in ontwikkeling binnen de Kruisvereniging Breda en werd verder ontwikkeld in een samenwerkingsverband met verschillende andere Thuiszorg organisaties onder begeleiding van verpleegwetenschappers. Het IVVP heeft een raamwerk van 13 levensverrichtingen, 5 omgevingscondities en 3 huishoudelijke functies.

² Meldingscommissie Incidenten Patiëntenzorg

Vraag 10. Welke adviesonderwerpen zijn er gepland voor 2006? (n = 52)
 (diverse antwoorden mogelijk)

Tabel 15. Adviesonderwerpen gepland voor 2006

ADVIESONDERWERP	AANTAL VAR's
Funciedifferentiatie	12
Verpleegkundig onderwijs	3
EBP	7
Kwaliteitsvraagstukken	8
Kwaliteitsregister	5
Visie op zorg/marktwerking en verpleegkunde	6
(medicatie) - veiligheid	5
Complementaire zorg	3
Agressie – drang en drang – separatie	6
Materialen – kledingvoorschriften	3

De volgende onderwerpen werden 1 of 2 keer genoemd:

Palliatieve zorg - euthanasie - min.data set vpk zorg - care vs. cure - strategisch beleidsplan - samenwerking met andere VAR's - ergo coaching - vpk paspoort - nieuwbouw - vpk zorg bij delier - reorganisatie - interne visitatie - M.I.P commissie - logboek - verpleegdossiers - kennisnetwerken - communicatie - gedragscode

2.4 Overige activiteiten

In deze paragraaf worden de resultaten beschreven van de vragen die betrekking hebben op de overige activiteiten van de VAR's. De resultaten zullen per vraag beschreven worden.

Vraag 11. *Welke activiteiten voert de VAR - naast het uitbrengen van adviezen - nog meer uit binnen de organisatie? (n = 57)*
(diverse antwoorden mogelijk)

Tabel 16. Andere activiteiten van de VAR

ACTIVITEIT	AANTAL VAR's
Uitvoeren van adviezen	12
Organiseren van symposia, themamiddagen en referaten	49
Organiseren van de dag van de verpleging ed.	33

Verder werden genoemd:

Participatie in commissies - artikelen schrijven - evaluatiecyclus protocollen en richtlijnen – lobbyen - tour van de VAR over de afdelingen - invoering kwaliteitssysteem en veiligheidsmanagementsysteem - participatie in projecten “Sneller Beter” en “Kwartslag” - educatieve bijeenkomsten voor verpleegkundigen - zorgprijs voor verpleegkundigen - bijeenkomsten met intermediaire van afdelingen - informeren van de achterban - netwerken.

Vraag 12. *Hoe is het contact met de collega vakgenoten (de “achterban”) geregeld? (n = 56)*
(diverse antwoorden mogelijk)

Tabel 17. Contact met collega vakgenoten

MANIER VAN CONTACT	AANTAL VAR's
e-mail	41
web site	39
var bulletin e.d.	27
afdelingsvertegenwoordiging	30
participatie van VAR-leden in afdelingsoverleg	22

Verder werden genoemd:

Participatie van medewerkers binnen VAR activiteiten - lunchbijeenkomsten - persoonlijk/informeel - prikbord - flyers - klankbordgroep.

Vraag 13. Hoe kunnen medewerkers lid worden van de VAR? (n = 57)*
 (diverse antwoorden mogelijk)

Tabel 18. Manier van lid worden van de VAR

MANIER VAN LID WORDEN	AANTAL VAR's
door verkiezingen	8
door sollicitatie	24
op voordracht	31

* Bij een aantal VAR's zijn er meerdere mogelijkheden om lid te worden.

Verder worden genoemd:

zelf mensen benaderen - mensen melden zich aan - alle V&V zijn lid van de VAR.

2.5 Functioneren van de VAR

In deze paragraaf worden de resultaten beschreven van de vragen die betrekking hebben op het functioneren van de VAR's. De resultaten zullen per vraag beschreven worden.

Vraag 14. Welke problemen en knelpunten komt de VAR tegen in haar functioneren?
 (n = 56)*
 (diverse antwoorden mogelijk)

Tabel 19. Problemen en knelpunten in het functioneren van de VAR

PROBLEMEN EN KNELPUNTEN	AANTAL VAR's
Werk komt altijd op de zelfde schouders	4
Tijdgebrek (o.a. door vacatures)	14
Achterban moeilijk te mobiliseren en niet betrokken	26
Late informatievoorziening	2
Groot verloop	4
Achterban is verspreid	2
Organisatie is (te) groot en verspreid over diverse locaties	5
Informatie is vaak te laat bij de VAR	2
Te weinig invloed	4
Weinig betrokkenheid van de RvB /management bij de VAR	5
Te weinig aandacht voor het interne netwerk	2
Te weinig faciliteiten (tijd geld etc)	6
Moeizaam overleg bij ongevraagd advies	2
Inefficiënte werkwijze/deskundigheid van de VAR	3
Zwakke positie naast andere adviesorganen	3

* Een aantal van de door de VAR's genoemde problemen zijn geclusterd.

Vraag 15. Als je een rapportcijfer tussen 1 -10 moet geven voor het functioneren van jouw VAR, welk cijfer geef je dan? (n = 59)

Tabel 20. Cijfer voor de VAR

CIJFER	AANTAL VAR's
8	18
7	21
6	15
5	5

Er werd niet hoger dan een 8 en niet lager dan een 5 gegeven.

De VAR's met achten en zevens gaven als argumenten:

we zijn zichtbaar - we worden serieus genomen - veel gevraagd - veel invloed - veel waardering - veel adviezen worden overgenomen - we zijn enthousiast - de samenwerking is goed - we zijn ontwikkelingsgericht - we zijn gedreven en bevlogen - we hebben voldoende faciliteiten - goed netwerk.

De VAR's met zessen en vijven gaven als argumenten:

we zijn nog in ontwikkeling - de bekendheid kan beter - de motivatie is verzwakt - de achterban is weinig betrokken - het adviesproces kan beter - we zijn druk om onze eigen problemen op te lossen - weinig adviesaanvragen - we moeten nog veel leren - we hebben geen power - geen steun van het management en de RvB - weinig adviesonderwerpen - we laten ons meezuigen in de organisatieperikelen - we zijn te weinig met inhoud bezig.

2.6 Regionale activiteiten

In deze paragraaf worden de resultaten beschreven van de vragen die betrekking hebben op de regionale activiteiten van de VAR's. De resultaten zullen per vraag beschreven worden.

Vraag 16. *Is de VAR ook in de V&VN-regio actief? (n = 54)*

Tabel 21. Deelname in V&VN-regio (n = 36)

ANTWOORD	AANTAL VAR's
Ja	24
Nee	12

- a) *Zo ja, Wat doet de VAR in de regio?
(diverse antwoorden mogelijk)*

Tabel 22. Activiteiten in de regio

ACTIVITEITEN	AANTAL VAR's
Actief in de Limburgse regionale VAR	3
Congres met andere VAR's	4
GGZ netwerk (landelijk)	1
Niets, want de onderwerpen zijn niet interessant	1
spreekbeurt voor de staatssecretaris	1
pilot accreditatie	1
VAR bijeenkomsten in de regio	6
AVVV netwerk VAR's	2
vakgroep voorzitters overleg	1
Kwaliteitsregister bekijken	1

- b) *Zo nee, wil de VAR zich aansluiten bij een regionaal netwerk ?*

11 VAR's zeggen zich wel aan te willen sluiten bij een regionaal netwerk. Na het invullen van de enquête zijn in Brabant en Utrecht regionale netwerken opgericht.

Verder wordt 1 maal Overijssel, 1 maal Zeeland en 2 maal Limburg genoemd. Opmerkelijk is dat 4 VAR's uit een provincie met een V&VN netwerk te kennen geven dat zij een netwerk willen oprichten.

Vraag 18. *Is de VAR in andere netwerken buiten de organisatie actief?(n = 25)*
(meerdere antwoorden mogelijk)

Tabel 23. Andere netwerken buiten de organisatie waarin de VAR actief is

NETWERK	AANTAL VAR's
Adviesraden netwerk GGZ (voorheen STIP)	11
Regionaal Netwerk GGZ Noord Holland	5
Transmuraal Netwerk Wondzorg	1
V&VN netwerkdag	3
VMS	1
Collega's thuiszorg in de regio	1
NVSPV	1
VSG	1
NVPV	1

2.7 Ondersteuning door V&VN

In deze paragraaf worden de resultaten beschreven van de vragen over de wensen van de VAR's met betrekking tot ondersteuning van V&VN. De resultaten zullen per vraag beschreven worden.

Vraag 17. *Welke wensen heeft de VAR t.a.v. regionale activiteiten vanuit V&VN?*
(n = 44)*
(diverse antwoorden mogelijk)

Tabel 24. Wensen t.a.v. regionale activiteiten van V&VN

ACTIVITEITEN V&VN	AANTAL VAR's
kennisoverdracht, thema bespreking etc	8
contact V&VN	1
databank VAR's in de regio	1
kwaliteitsonderzoek	1
accreditatie	1
gezamenlijke onderwerpen	1
bundeling van activiteiten en scholing	1
contactdag VAR's regionaal	1
meer contact met de ziekenhuizen in de eigen regio	1
een regiocoördinator in Limburg	2
Alles wat een regio doet	1
Ondersteuning bij profileren	1
Invloed op het regionaal en lokaal beleid in Overijssel	1

* Activiteiten die al uitgevoerd worden, worden hier niet vermeld.

Alle wensen voor specifieke regio's zijn per VAR doorgegeven aan de betrokken regiocoördinator.

Vraag 19. Welke wensen heeft de VAR voor onderwerpen voor de VAR-netwerkdag?

(n = 38)*

(diverse antwoorden mogelijk)

Tabel 25. Wensen t.a.v. onderwerpen op de VAR-netwerkdag

ONDERWERPEN	AANTAL VAR's
Het proces van advisering	3
Communicatie met de RvB	2
Actuele ontwikkelingen in de zorg	3
Als VAR omgaan met een fusie	2
Sectorgerichte bijeenkomsten	3
Kwaliteitsregister	4
functiedifferentiatie	3
EPD	2
visie op de VAR	2
seksualiteit en intimiteit	2
workshops voor beginnende en gevorderde VAR's	2

* 3 VAR's gaven aan tevreden te zijn over de netwerkdag, 1 VAR gaf aan het te duur te vinden.

De volgende onderwerpen werden 1 keer genoemd:

Kwaliteit van zorg - agressie - medicatiebeleid - toekomstvisie - vroegtijdig deelnemen aan beleidsontwikkeling - voorbeelden van andere VAR's - identiteit van de VAR in de organisatie - hoe zien verpleegkundigen V&VN - bejegening - beroepscode - seksualiteit in de GGZ - competentie management - dwang en drang - marktwerking in de zorg - meer voor verzorgenden aanbieden - implementatie door de VAR.

Vraag 20. Welke wensen heeft de VAR voor trainingen op de VAR-workshopdag? (n = 30)*

(diverse antwoorden mogelijk)

De volgende onderwerpen werden 1 maal vermeld:

training volgens de OR-methode - de fusie - onderhandelingstechnieken - leren geven van presentaties - leiderschapsontwikkeling - advisering voor gevorderde VAR's - organiseren van activiteiten in het ziekenhuis - opzetten kennisnetwerk - belevingsgerichte zorg.

7 VAR's gaven aan tevreden te zijn over de workshopdagen.

* De workshops die al gegeven worden op de workshopdagen worden niet vermeld.

Vraag 21. Wat zijn de overige wensen t.b.v. VAR - ondersteuning door V&VN? (n = 23)
(diverse antwoorden mogelijk)*

De volgende onderwerpen werden 1 maal vermeld:

Gestructureerd overleg met een consultant die langskomt - grotere betrokkenheid bij V&VN - een serieuze gesprekspartner zijn van V&VN - ondersteuning vakinhoud VAR's - aanpak op provinciaal niveau - bestaansrecht gelijk aan de OR - jaarlijks contact om problemen voor te leggen – intervisie – supervisie - V&VN moet een volwaardige gesprekspartner zijn voor directies - meer activiteiten in de regio.

* De onderdelen van de bestaande VAR-ondersteuning worden hier niet vermeld.

3. Samenvatting

In dit document staan de resultaten van de VAR-enquête 2006 beschreven. In dit hoofdstuk volgt een korte samenvatting van deze resultaten.

3.1 Faciliteiten

Uit de resultaten blijkt dat de voorzitter van een VAR gemiddeld 15 uur per maand krijgt, de secretaris krijgt gemiddeld 14 uur en de leden van een VAR gemiddeld 7 uur per maand.

Het gemiddelde jaarbudget van een VAR is € 12.000.-. Hierin zijn de uren van de leden vaak niet doorberekend. De meeste VAR's beschikken over een eigen computer en een eigen ruimte en ze hebben secretariële- en stafondersteuning.

3.2 Overleg

De VAR's hebben gemiddeld 4 keer per jaar overleg met de Raad van Bestuur. Het initiatief hiervoor komt van de VAR of van beide kanten. Naast het overleg met de Raad van Bestuur vindt er ook vaak overleg plaats met de medische staf, het management, de OR en de cliëntenraad.

3.3 Adviezen

Een VAR geeft gemiddeld 3 gevraagde en 2 ongevraagde adviezen per jaar. Hiervan worden er gemiddeld 4 per jaar over genomen door de Raad van Bestuur.

De meest gebruikte methode voor het geven van deze adviezen is de methode die beschreven wordt in het "Handboek Verpleegkundige en Verzorgende Adviesraden" (Kolk et al., 2005) of de VAR's gebruiken een eigen methode. Ook wordt er vaak aangegeven dat er geen methode wordt gebruikt bij het geven van adviezen.

Het meest behandelde adviesonderwerp in 2005 was functiedifferentiatie. Dit blijkt ook voor 2006 het meest genoemde onderwerp.

3.4 Overige activiteiten

Naast het geven van adviezen, organiseren VAR's ook vaak symposia, themamiddagen en de Dag van de Verpleging.

Contact met de collega-vakgenoten wordt veelal onderhouden via e-mail, een eigen website en via een intern nieuwsbulletin. Daarnaast maken veel VAR's ook gebruik van afdelingsvertegenwoordigers en participatie van VAR- leden in een afdelingsoverleg.

Bij een vacature in de VAR, worden nieuwe leden meestal voorgedragen door andere VAR-leden. Ook vindt er vaak een sollicitatie plaats.

3.5 Functioneren van de VAR

De knelpunten die duidelijk boven de andere antwoorden uitsprongen waren het moeizaam kunnen mobiliseren van de achterban en tijdgebrek. Hiervan heeft respectievelijk 46 % en 25 % van de VAR's die de enquête hebben ingevuld, last.

Ondanks deze knelpunten geven de VAR's zichzelf gemiddeld een 7 voor het functioneren. Er is wel een duidelijk onderscheid te maken in startende of gevorderde VAR's. De startende VAR's geven zichzelf over het algemeen een lager cijfer (een 5 of 6) en als reden hiervoor wordt gegeven dat er nog geen zichtbare resultaten zijn geboekt (in de vorm van adviezen of activiteiten).

3.6 Regionale activiteiten

24 VAR's die deze vragen hebben ingevuld, zijn regionaal actief en 12 niet. De meeste activiteiten die regionaal worden ondernomen zijn het bijwonen van de regionale V&VN VAR- bijeenkomsten en het bezoeken van congressen / symposia die georganiseerd worden door andere VAR's. Ook zijn er 11 VAR's die de enquête hebben ingevuld, actief in V&VN Adviesradennetwerk GGZ (voorheen STIP).

3.7 Ondersteuning door V&VN

De meeste VAR's die deze vraag hebben ingevuld, verwachten van de regionale bijeenkomsten kennisoverdracht en themabesprekingen. Voor de VAR-netwerkdag en VAR-workshopdag worden veel uiteenlopende onderwerpen genoemd (van het Kwaliteitsregister tot de visie op de VAR en van het proces van advisering tot het leren geven van presentaties).

Ook voor de overige ondersteuning door V&VN worden zeer diverse voorstellen gedaan, zoals het regelmatig langskomen van een consultant, meer regionale activiteiten, intervisie en supervisie.

4. Conclusies

In dit hoofdstuk zullen de conclusies van deze enquête beschreven worden. De conclusies zijn tweeledig. Ten eerste wordt er ingegaan op algemene beelden over het functioneren van VAR's die uit deze enquête naar voren komen. Daarnaast worden conclusies getrokken t.b.v. de ondersteunende activiteiten voor VAR's vanuit V&VN. Alleen de belangrijkste conclusies zullen worden benoemd, omdat de resultaten veelal voor zich zullen spreken.

4.1 Opmerkingen vooraf

Voorafgaand aan de conclusies, moeten 2 opmerkingen geplaatst worden.

Ten eerste zullen de resultaten van de enquête vertekend zijn en niet te generaliseren naar alle VAR's in Nederland. Ervaringen en verhalen uit de praktijk leren ons dat de enquête vermoedelijk vooral is ingevuld door VAR's met boven gemiddelde faciliteiten. Deze VAR's hebben daardoor waarschijnlijk ook meer tijd om de enquête in te vullen en te retourneren. De resultaten zullen dus wellicht een bovengemiddeld beeld geven van het functioneren van de VAR's.

Ten tweede is de enquête ingevuld door een aantal beginnende VAR's. Ook hierdoor kunnen de uitkomsten van de enquête vertekent zijn, omdat beginnende VAR's vaak nog bezig zijn met het zich profileren in de instelling en zij zullen over het algemeen nog weinig zichtbare resultaten in de vorm van adviezen of activiteiten in de instelling hebben geboekt.

4.2 Conclusies

Het doel van deze enquête was om inzicht te krijgen in de kwaliteit van het functioneren van de VAR's binnen de eigen organisatie. Uit onderstaande conclusies zal blijken dat de VAR's die de enquête hebben ingevuld, goed functioneren in hun instelling en redelijk veel invloed hebben.

Bij deze VAR's geldt dus zeker: GOEDE RAAD is GOUD WAARD!

VAR's worden serieus genomen door de Raad van Bestuur van hun instelling.

Uit de enquête blijkt dat VAR's regelmatig overleg hebben met de Raad van Bestuur of de directie. Deze uitkomst ondersteunt ons plan om in het najaar van 2007 een netwerkdag te organiseren waarbij de VAR's de mogelijkheid krijgen om ook de Raad van Bestuur of directie uit te nodigen.

VAR's zijn zichtbaar in de organisatie en timmeren aan de weg.

Veel VAR's organiseren de Dag van de Verpleging, symposia en themamiddagen. Zij vormen een netwerk met andere organen en afdelingen binnen de instelling en bovendien hebben zij afdelingsvertegenwoordigers of participeren VAR-leden in afdelingsoverleg.

De VAR's hebben een behoorlijke inbreng in het zorgbeleid van de organisatie.

80% van de adviezen die VAR's geven, wordt overgenomen.

VAR's zijn vaak breed georiënteerd. Zij richten hun adviezen op een groot scala van onderwerpen.

Er blijken weinig verschillen te zitten in de onderwerpen waar de VAR's vorig jaar en dit jaar mee bezig zijn geweest. Vooral functiedifferentiatie blijkt een belangrijk onderwerp.

Bij de keuze voor de onderwerpen die aangeboden worden aan de VAR's tijdens netwerkdagen en workshopdagen, wordt rekening gehouden met de onderwerpen waar zij mee bezig zijn en de wensen die zij geuit hebben.

Ook voor het aanbieden van trainingen houden we rekening met deze voorkeuren.

Momenteel is er vanuit V&VN een aanbod van een training ketenzorg (in samenwerking met het CBO) en een training Evidence Based Practice (in samenwerking met het LEVV) welke een vervolg is op de zeer succesvolle training van vorig jaar.

Veel VAR's beschikken over een eigen computer, e-mail adres en gebruik maken van een website. Het is voor V&VN dus zinvol om informatie aan te leveren via de website en de e-mail. Dit sluit aan bij de huidige werkwijze in onze communicatie naar de VAR's.

Veel VAR's dragen nieuwe leden voor of maken gebruik van sollicitaties wanneer er een vacature vrij is binnen de VAR.

Dit wordt ook aanbevolen en beschreven in het "Handboek Verpleegkundige en Verzorgende Adviesraden" (Kolk et al., 2005). Op deze wijze worden de meest gemotiveerde verpleegkundigen bereikt en kan er voor gezorgd worden dat er verpleegkundigen zitting nemen in de VAR die goed binnen de VAR als team passen.

Het grootste knelpunt voor de VAR's blijkt een grote groep moeilijk te motiveren collega's. Dit is ook in de praktijk een veel gehoord probleem. VAR- leden voelen zich vaak een vertegenwoordiger van hun collega's .

Het advies is dit niet zo te zien. Het is belangrijk om alle mogelijkheden benutten om bereikbaar te zijn, maar de verantwoordelijkheid ligt ook bij de verpleegkundigen zelf!

Het hierboven beschreven knelpunt heeft geleid tot een nieuw aanbod op de workshopdag in december 2006: "Hoe ga je als VAR om met niet bij de VAR betrokken, en niet voor de VAR gemotiveerde, collega's?". Deze workshop is druk bezocht en goed beoordeeld.

Van de VAR's die aangaven regionaal actief te willen zijn, zijn de meeste VAR's inmiddels benaderd door de regiocoördinatoren. De meeste daarvan nemen inmiddels deel aan de regioactiviteiten.

Vrijwel alle behoeften en wensen die de VAR's aangaven in deze enquête, kunnen momenteel gedekt worden door de activiteiten die aangeboden worden door V&VN, zoals de VAR-helpdesk, de netwerkdagen, workshopdagen en trainingen.

Er is alle ruimte voor VAR's om suggesties te doen en deze wensen zullen doorgaans worden overwogen in de organisatie en omgezet worden in een aanbod voor de VAR's .

De inhoud van de workshopdagen en de netwerkdagen voor VAR's die V&VN 2 keer per jaar organiseert, zijn ook gebaseerd op de behoeften en wensen van de VAR's.

In het algemeen kan gezegd worden dat het beleid dat V&VN op dit moment voert met betrekking tot de VAR's, voldoet aan de wensen en behoeften van de VAR's en de knelpunten waar zij tegen aan lopen. Het vraaggestuurd werken blijkt zijn vruchten af te werpen. Het blijft daarom belangrijk dat wij onze oren en ogen open blijven houden voor eventuele nieuwe onderwerpen en problemen die spelen in de praktijk.

Bijlage 1   Verdeling aantal VAR's in Nederland over de sectoren

Totaal aantal instellingen in Nederland per sector (2003)*	Totaal aantal VAR's per sector (2006)**	Percentage	
Academisch Ziekenhuis	8	7	87,50
Algemeen Ziekenhuis	86	60	69,77
Psychiatrie	114	36	31,58
Revalidatie	23	5	21,74
Thuiszorg	174	34	19,54
Verpleeg- en verzorgingshuizen	1675	38	2,27
Verstandelijk Gehandicaptenzorg	183	9	4,92
Totaal	2263	189	8,35

* Bron: Research voor Beleid voor Senior Power (2005). *Vergrijzingsscenario zorgsector*.

Via: [www.http://www.senior-power.nl/img/vergri/Vergrijzingsscenario%20Zorgsector%20okt.doc](http://www.senior-power.nl/img/vergri/Vergrijzingsscenario%20Zorgsector%20okt.doc)

**NB: Totaal zijn er momenteel 205 VAR's in Nederland bekend bij de V&VN (zie database op www.venvn.nl).

Hiervan dus 16 niet binnen deze categorieën te plaatsen. Bijvoorbeeld epilepsiecentra